СОВЕТИЙ ІАЬДАЛА 50 ШУ ДИЗАРА—КЪАХЬЕГАМА СОВГІАТАШ

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союз Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министри Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 143 (4311) ШИНАРДИ, 29 ноябрь, 1966 шу. Мах 2 коп.

ХАННАХЬА КИЙЧЪЕ БОЛАТА ГОВРАШ

Беркате кхъхьийгал пятилетка хьалхарча шера республика хлаш леладенашен механизаторашен. Ханнахьа чуийлад дика хьийкъа ка бола ялат, хьажжІаш, шекара свекла, кхийола юртобехама культуташ. Ханал хьалха кхочашъийлад уж паччахьалхенга йохкара план. Ханнахьа Іаді́йнад гуралхьа дуо ялат, керттера алатий культура — ніа соалхарчул эзараш гектараш дукхагІа а дуьйш. Чудерашш латт тІехьхьара кхаькара балхаш.

Хіана шоай керттера декхар Сийлахь-боккхача Октабра юбилейни шера лакха хьувкъан кхбара оарпаГІовзар лерхІ Нохч-ПІалгІайчен кхаи леладенашен механизаторашен. Іьаьстан балхаш ханнахьа а дика а чакхдаьхарг техникас тийша хилар кхета а деш уьх шера кхаькара балхаш чудерзашеч а болабеннаб механизаторашн техника кийчъе.

Республика дукхаха районашца ханнахьа, лаккха темпашца іаладоладаь, ремонтни балхаш. Уьх шера йиГалгІа квартаре тракторашн товаьра план 20-гІа нояьрь тІаьхоачаш 81 процент кхочашъийЙ Надтеречни района механизаторашца. Во лелаш ремонтни балхаш Гудермесски, Наурски, Урус-Мартана районий боахамашка а. Шоай тоае езача тракторех ахаш гаргта яраш хІаьлле тоаьлъ ньхаЙ цар механизаторашца. Дукха да республика кхиъча районашца а техника товаьра балхаш дика віаштІехьдаькха лезадеш боахамашн.

Цхьабаьхьа, еррига республика хьаийдача соалхарчул эсалагІа да уьх шера техника товаьра гІулаьх. Соалха 20 нояьрь 33 процент кхочашъийлар республика боахамашка йиГалгІа квартале тракторашн товаьра план, уьх шера 31 процент мара льиг. КІезнигІа а тоаьлъ тракторашн а.

Геттара эсала лел техникана ремонт яра балхаш Шалински, Ачхой - Мартана, Наьсарен, Шелковской районий боахамашка. Тоае езача тракторех йиГалгІа дакъа а тоаьлъш 20 нояьрь тІаьхоачаш цу районашка. Иштта эсала латт тІехьатувсача инвентара ремонт яра балхаш а.

Уг фактаца хьалхеьх дукхахча боахамий кулгалхоца, юртобехама районни управленей болхлоца Іаладаха шерашка ювай боахамашка льатта гІулаьхкан диціплейнца хилар. Диціпленад йиз-м хьуглар яхаш Іа ювхедахьалца тракторашн тоа ка еш а баьгІа, ших ювай техника біаьстан балхашца кийчьнь баьнначуьл тІехьаГІа «тоха а бенна» ремонт еш а па еш а сиха балха аранька механиймаш йоха а йохаш кхаькка латтан дукхха мотгиган нийсъенна хилар.

Цу тайпара гІулаьх уьх шера юха отчийта йиш яц. Кхы тІехьа а па доккхаш хІаьнзе а бокъонца іаладоладе деза техникана ремонт елга, деррига балхаш графикаЙ де леза. Цхьаькха а трактор, механизатор тІехьатуьса инвентарь хила йиш яц ханнахьа ремонт па еш.

Тракторашгеч комбайнашгеч ремонт яра беррига низ тІа а бахийта, сеялкашта, похарашта, мехкашта, кхыча инвентара ремонт елга тІехьадоахьан мотгиган нийсъенну. Из ніаьлла а де йиш йолаш дан. ТІехьатувсача инвентара ремонт е йолае еза хІаьнзе а, уьхаза а деррига балхаш графикаЙ де деза. Іаладалійта йиш яц тІехьа дувза ньх, макха, сеялка, культиватор па хилча, тоаьлъ але а трактор балха аранькха йиш йоацІогІа.

Ховш да ремонт дика льча трактора, комбайна, кхыча механизма болх дика белгІа а. Іо па йохаш йоаьккха ха ЙіаьлгІа хулга а. Цудухьа кхаьстта терхам тІабахийта беза хІаьнз деш дола ремонтни балхаш ханнахьа дарал совгІа дика а дара. Механизаторий декхар да техника товаьра деррига балхаш прогрессивни технологех дар, техника товаьрга діаловар мамогта лоХдар. Цу гІулакха даьн тІаьхьожам лоаттабен хила беза колхозийн совхозийн механикашн. Инженерашн. Цунга Іаргламка лелхарийла ба хаьлъа тІаьхьожамга ГІонна йолча постий эзаш, деррига механизаторашн. Іьхьаькха а механизм товьлъг а лаьрхІа мастерскера аралийта йиш яц из компентентни комиссе хьажа а хьежа діайийца мара.

Юртобехама техника ханнахьа тоаьлъ яьхьара чІоагІга лоаьрІаме а механизаторашн эпача запасной оатхлаьнца Іалашбар. Из гІулаьх «Сельхозтехника» болхлоех тийша да. ХІаьнзе а доладенная ремонта эша оатхлаьш на тоьхрех дола лотк'амаш. «Сельхозтехника» кулгалхой декхар да боахамаш запасной оатхлаьнца. Іалашдара де мел дезар дар. Ховш да мастерскешка хьаьш йола оатхлаьш заводе яьрш сеина дика да хулга а маьха ух сеагІа хулга а. Боахамашца шоай низаца ух кІезнигІа хьаьргйола гІулаьх віаштІехьдаьккха деза «Сельхозтехника».

Біаьстн льча деш доа Іоладаліда йолча хана кхаькка хуо механизаторашн. Машинаш мелла дика тоаьлъ хуле а лерттІа болх буьргйбан царга сарахь бийса кІехьа а йоачан хиича а чуБаІа мотгиган на хуле. Техниканца ремонт ешше а деза книга юха тела, кІир теха, кхы эшар дан тоае еза кхаькара стаЙаш. Болх беча хана механизаторашта ахай тІа ніаГІара дараш санна хьалан хургйола гІулаьх де деза.

Советски Іаьдала 50 шу дузача деанна сийлаьнца нажьаьнга кийчъуш ба советски нах. Массайнча мотгиганца терра ньжкай Октабра юбилейца хетаьн социалистически яьх. Шерра йоаьрже еза яьх ремонтни балхаш деча механизаторашта ювхе-а. ХІара механизаторийн техника ханнахьа а дика а товьлъра яьржача социалистически яьхьа ювхеъоар, яьхьа результаташ ханнахьа нахата діаловийтар, хьаьхьа латтаранга пошрен яр — иштта да профсоюзийн организацийн декхар. Партийни, комсомольски, профсоюзни организацеца хІара деанна бе беза механизаторашта ювхе партийно - политически болх, мехка а довзел дехьа а латтана гІулаьхкеч, пятилетка кхочашъеча советски нахА доахача толамех. Октабра юбилейна дуьхьал бахара мокх мишта кийчу, иштта хьидараш хІара деанна дувца деза царна.

Январь бутт боьлехьа техника кийчъе дош деанна кхаьхьаргІа ба республика хьалта лаття механизаторашн. Цар ІаІодладь дика гІулаьх хьаллаца деза массане а. Беррига низ тІабахийта техника біаьстан балхашта кийчъара!

ЯХЬ ДІАЙОЛАЯЬРИЙ ТОЛАМАШ

Юбилейни шу толамца чакхдаккхара вай республике инициатива діайолаьлр я тха «Старогрозненфта» НПУ мехідьаттахой коллектив. Доккхий социалистически декхарш тІаиййдаг тха коллектив. Уж толамца кхоачашдара шерра социалистически яьхь ньлай промыслай коллективаш. Ди тІехьа соадулл дар доаха к'ахьегама толамаш. Газ яккхара цхьайтта беттА тІаи 17-га нояьбре кхочашъийлаЙ, хІаьста «Іаьржа дошуо» дакхара план 27-га нояьбре кхочашъийлЙ. Ер бутт боьлехьа біаьшт тоннаш мехідьаттА деаккхаргда, хІаьта хІаьнзелхьа яьккха газ эзараш кубически метрш я.

Хьадоаккхача мехжаьттагеи галаген Діабода мах доьлбарх діабахча итт бетта паччахьалхенга хоДаьЙ 342,8 эзар сом. Кьаьстта дика кхьаьгарца белгалъаьнна я Хачатуров Рафаил, Сороколагин Иван, Шамилев Пашур керте лаття промыслай коллективаш. Цар кхы а хьалха кхочашъийЙ 11 беттА ніан.

А. ФОМЕНКО,
«Старогрозненфта» НПУ планови отдела инженер-экономист.

Грозненски химически комбинате дукха коллективаш я хІаналехьа цхьайтта беттА задани кхочашъийла. Шерра планан кхочашъийла а я цига цехашн бригадашн.

Цхьайтта беттА планан хьалхе кхочашъийкир В. М. Дронкин керте лаття № 32.91 йолча цехА коллективе. Цхьайтта беттА планан совгІа цеха коллективо арахийцаЙ 1200 тонн продукци.

Иштта накъа болх грозненски химикаш Советски Іаьдала 50 шу дузача деанна.

Сураташ: слесарь Тамирсултанов Абдулаи аппаратчик Арутюнова Нина арматураца хьомаш ба.

Н. Пимева сурт.

Біаьстанга кийчлу

Советски Іаьдал эта 50 шу дузача юбилейни шера сийна шерра социалистически яьх йоаьржаьЙ Сунженски района «Победа» яхача колхоза механизаторашца. Денгара денга дукхагІа хул юбилейни шера сийна хьаьхьгама вахте увтурашн.

ШаккА ца хиннача тайпара хьинар соиДаьхьа кхьаьгаГІа ба колхоза машинскойца ремонтникашн механизаторашн. Техника біаьсти кийча хургйолаш дика віаштІехьдаьхьад ухьаза ремонт яра балхаш. Кийчон линейка тІа оттаргьа уьх деношца кхы а масех трактор. Іаььта ялат чуэца колхоза комбайнашн ерриган тахан хьувкъан чуэце а кийча я.

Диціплейнца механизатораша льатта хьаьндара гІулаьх з. Іурра дена саррадца хургйолча хьувкъаца лаьр Іоллаш кхаькка моттигера удобренеш. Діаувзаш да Мусаевна, Кравцов Виктор, Локтев Тимофей.

Іоаціца хана кхай тІа діаэзай ялх зоар центнер органически удобренеш.

Г. ИВАНОВ.

ЮБИЛЕЙНИ ТКЪО ТОНН

Республика деррига хьаьхьегахоша санна дикача къаьхьегама толамашца діаолаьлаьл юбилейни шу Грозный станцерча машиннаькъахоша. Чакхъьннар цхьа декада мара еле а маневрови диспетчераша, стрелочникаша, весовщикаша шоай задани хьоачашъярш совгІа планал совгІа діабахийтйоаг ткъо эзар тонн мухь.

Дика латтача ха-оттаьмах пайда эцаш стрелочни боахам Іанна кийчбеш ба уж хІаьнз. Дика тоаьлъ стрелочни будкаш царна гонахьара территории.

Социалистически яьхь дика толамаш дахарх станце дукхахча къаьхьегамхоша Сийлаьг транспортан ешаЙ, баркалла йиш йолаш. Цаьрца юкъе ба стрелочникаш Ханукаева, Ахмедова, Кудимова, станце дежурный Пафонов, кхыбараш.

А. ГАТАЕВ.

ІЛАДОАГІАЧА ШЕРА ЧОТАХ

Тахханарчул кхоана дукхагІа арахецаргьа продукци яхача девнах къаьхьегаш я моттигерча промышленноста министерства чуйоаГІача Гроз ненски «Металлист» яхча завода коллективе. Хьалхенца латта декхарш заньа хьалта жоачашдаьр шерра социалистически яьхь йьнай завода цехий, участкий коллективаш. Яьхь кердача толамашца кхуьл завода коллективе. Планца хиннА социалистически декхарш ханал хьаьхьа кхочаш а деш, цхьайтта беттА план 25-га нояьбре кхочашъийлаЙ ца. Вон эхедисча пхе дийнаька планах льарХІачул совгІа арахеца лерхІ ишташ эзараш сомий маьха продукци.

Къаьхьгама овсарле ПІан 5,7 процент тІехкхочашъийлЙ завода коллективе, хІаьта арахецаьха продукцета Іаьбда мах доьлбарх дуьхьал итт бетта паччахьалхенна кхоДаь ахча 25 эзар сом да.

Ши-шеГІа хьахуьлаш дац уж къаьхьегама толамаш. Дукха кердаДарш балха юкъехкхьхьад къаьхьегама овсарлен аралецуьа продукце диелан лаьхьера. Цул совгІа дукха болхлоЙ ба цига массехх баьхха говзал йоЛаш. Цо а дикка дикагІа діабохийт болх. Хан-ханнахьа итогаш ю дьхача къаьхьегама толамийЙ. Хьалха латтача сийлаьгь-боккхача Октабрьски революце 50 шу дузача деанна сийлаьнца нажьаьнга кийчъуш. Шерра планан кхочашъийла а я цига цехашн бригадашн.

Завода рационализаторашца, новаторашца чІоагІа къевсам лоаттабаьЙ уьх шера къаьхьегамх овсарле ланьъяра керда наькъаш лехаш. Кийч а ях балха юкъейнхьай 11 рационализаторсхи предложени. Цар ньччаьхьалелеена баьь найда 4800 сом ахча да. ДикагІбоЙча рационализаторех лоаРхІаш ба ни. Гусаров Анатолий, Чернаев Юрий, кхыбараш.

Московски ленинградски инициатива хьаьг а лаьца металлизатор-алашн кхаьра чурча хьоачашъеш ба-за найда ой завода болхлоца. Хьалха діадолаьча шерашка тиша аьшка лаьрхІа діателар металла отходаш, ахаш дуьн завода болхлоца. Царех найда ецара керда мероприятеш балха юкъейнхьар уьх шера. Цо производствана 75300 сом совгІа найда баьб. Планах лаьрхІачул совгІа дукха арахийцаЙ гІишлоцьеча эша скобаш, решеткаш, алтажаш, хьастамаш. Кхаьстамаш хьашташ хьоачашдара эша кхийола материалаш. Металлн материалаш яхоБеш лелаярх, отходех шоалагІа найда да нйбарах дуьхьал итт бетта кхоДаь металл 28,2 тонн я.

Сийлаьгь-боккхача Октабрьски революце 50 шу дузача деанна сийлаьнца нажьаьнга керда социалистически декхарш тІаиййдаг завода коллективе. Уж ханал хьалца кхоачашдара яьржача яьхь хьалха латт Лабаева Андрей Иванович керте лаття тарзаэзаца ремонт ела еза коллективе. Шера планан итт бетта кхоачашъийла ца. Юбилейни шера чотах хІаьнзелхьа кхоачашдаь балхаш эзараш сомий маьха да. Цига хьаьстта лиха кхаьхьет слесараша ни. Валевеке, Галкина, Греченка, Киселева, кычар, Ізара сменях нормаш 170—180 процент кхочашъийла парех хІаранг.

Цул дукха тІехьа ца юсаш, иштта хьинарг хьаьхьаьстан хьайоаГІа вокханГІовна мастер Чернаев Юрий керте латта пуржинг менгеш деча деча коллектив а. Шера планан кхоана 30-га нояьбре кхочашъийла цо. Декабрь беттА тІадоаГІача шера чотах арахецаргда эзараш менгеш. Цига дика хьаьхьег малара, городской совета депутата М. Нинцевеке. Хьалха ешн сагу кхочашбеш хинна болх Іана цо ше кхочашъийЙ. Иштта дика къаьхьег менгешта сиродаькхьалр А. Михайловас, Г. Сингаевас, кхыбар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ІДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СЕМИНАР-СОВЕЩАНИ

СеаЛхан Грозне политически просвещене ПІагІа хьаийлАр КПСС комо гулъяьр идеологически болхлой республикански семинар-совещани. ЦигА баьхьабар парте городескийн районни комитетий секретараш, КПСС райкомий а горкомий а пропагандаЙ агитацийн отделий а кхалнаха юкъе бечь балха отделий а заведующеш, республиканскийн районни газетий редактораш, радион телевидениЙ, мехкашта педагогически институтий общественни Іиллмай кафедрайг болхлой, культура республиканскийн учреждений кулгалхой, кхыбола идеологически болхлой.

Семинар-совещани хьаийлар КПСС обкома хьалхарча секретара нов С. С. Апрятинна.

«ІІаьнарча хаьнара идеологически балха керттера проблемаш» яха доклад йиР КПСС обкома секретара нов. Х. Х. Бекова.

«КПСС XXIII съезди организационно-партийни балха цхьаьдна дешаш» яха доклАд йиР КПСС обкома отдела заведующе нов. О. С. Беляева.

Семинара - совещане болх ювхе-дАна Іоаьдан хилар КПСС обкома секретараш я. Н. М. Дорохоан М. И. Абубакарович, республика Министрий Совета председатель нов. М. Г. Гайбиков, Нохч-ПІалгІай АССР-а лаьхьехьарча Совета Президиума председатель нов. И. А. Алмазов, КПСС обкома бюро хьаьбола членаш.

Семинар-совещани шиЙ белх діаХо беш я.

НОХЧ-ПІАЛГІАЙ АССР-а ЛАНХЕХЬАРА СОВЕТ ГУЛЪЯРАХ ДОЛА
НОХЧ-ПІАЛГІАЙ АССР-а ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч - Пілгіай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиумо социм бу:

Нохч - Пілгіай Автономни Советски Социалистически Республика ихсолагІа хержача Лакхехьарча Совета йиСлаГІа сесси гуЛйолна 1966 шера 28 декабре городе Грозне.

Нохч-ПІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ПІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. СЫЩИКОВ.

г. Грозный.
1966 шера 26 ноябрь.

ПРОФСОЮЗИЙ ХЬАЛХЛЕ ЛЕЛАЕЧА БОЛХЛОШЦА А. Н. КОСЫГИН ВІАШАГІКХЕТАР

26 нояьбре Бремле СССР-а Министрий Совета Председателла А. Н. Косыгина тІаиййдаг профсоюзий Центральни Комитетий, республиканскин, краевой, областной советой, совета депутаташ — Ерригсоюзни семинара ювхе дакъа лоацаш хиннарш, цІахьта иштта ВЦСПС бекттокхаме болхлой а.

Гулбенняраца безаме тІаиййца А. Н. Косыгина йийцар хьажъа болхама 1966 шера ціеран ихсолагІьарча хьалхе а як итогаш мехка экономика тІехьа тІаиййаГІача хана дегІаьхьарг йола перспективаш.

СССР-а Министрий Совета Председателла доаийхан дийцар капиталин ГІишлоп хьаьлъра, къаьстта аьлча, ваьл чуйоаГІ ціеран ихсолагІьарча хьаьрг деккхаьл, къаьхьегамхой ваьхара бохарм лаккхара, бахача наьха эша продукци арахецІога Іаладдара хьаькъехьара гІулаьхкан.

А. Н. Косыгина белгалдьаккхар предприяттена планированеи доал дарен кердача системага довзаро

ДОШ ХАДДАШ АБДЕЛЬ ХАКИМ АМЕРЦА ХИННА А. Н. КОСЫГИНА БЕСЕДА

Кремле 26 нояьбре ВІашагІкхийтача Іаьрбий Республика вице-президентаца Абдель Хаким Амерца дош хадаш СССР-а Министрий Совета Председателла А. Н. Косыгина беседа хилар. Безамех йоцуш йіаьнан кхетадешн чакхъьлхар из.

Беседа ечА дакъа а йоацаш хилар СССР-а Министрий Совета Председателла хьалхара заместитель К. Т. Мазурови ВІашагІкхийтача Іаьрбий Республика йола Советски Союзера посол Мухаммед Мурад Галеби.

(ТАССЬ).

ВЕНГЕРСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ ПАРТЕ IX СЪЕЗД

БУДАПЕШТ. Уьхаза болх бе йоаьнай Венгерски - Социалистически Болхлой парте IX-гІа съезд. Съезда балхаца дакъа лоацаш ва вошал йолча 30 парте 600 делегат, царна я КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев керте йолаш йола Советски Союза Коммунистически партеи делегаци а.

Съезде ювпарчь парте Центральни Комитета отчетни доклад, устава дах хунцмаш, хоржарчь парте кулгалдара органаш.

ВСРП Центральни Комитета отчетни доклад йиР ВСРП ЦК Хьалхарча секретара Янош Кадара.

(ТАССЬ).

ИНИЦИАТИВЕИ ТВОРЧЕСТВОИ

Пятилетка хьалхара шу толамца чакхдоаккхаш йола Грозненски шурий совхоз: Уьхазарча лаьрта лелаДераша сийлаьнца иХоачашъийла ялат, бамцдаьхарш, кхыйола юртобехама продукци аккхара а паччахьалхенга йохкара а планаш социалистически декхарашн. Шура яккхарен кийчъяреи шера план кхочашъийла Дахьенна рапорт дала кийчуйн ба хьайбаьг леладераш. Шера планах 4500 тонн шурий, паччахьалхенга йохка этаЙ метте, цар итт бетта ехкай 4132 тонн.

Хьайбаьг леладерий керттера оРяд кхоаЛагІа отделеин а. Массанаьжарчул а дукхагІа цига — ба хьалда латтараш, лаккагІа я доахана продуктивность, дикагІа да экономически цхьокхаш. Уьхаза хьалул массаза а керлаДар, пигара дода из совхоза кхыча фермашка.

Масала, уьх шера итт бетта цу отделенерча Ленина орден лелаеча доярка Амаева Амината хІара Іаттагара 2642 килограмм шура льккхай. Советски конституци денга цу говзаЙца къаьхьегамхочо шура яккхара шера план кхочашъийла ца Іеш, шиЙ социалистически - декхарш а дергда кхоачаш. Амаевайн тІехьаьсаьн иш хьалха лаття цхьаьхьа доярка а — Долгова Елена. Цо итт бетта хІара кхоЛаьча Іаттагара 2626 килограмм шура льккхай. ТІехьна толамашца дьхьал отделенерча кхыча хьайбаьг леладерна а. Царга а хьожаьн болх бу ерригача совхозо.

Геттара ниЙса да совхозе дувцар: шоаш толамашца дахарх эггара хьалца кхаш леладерашен механизаторашен декхарийца ба хьайбаьг фермашкара болхлой. Уж ба тешшаме чІоагІа доькъарий база кхоллараш шура, дуьх, кхыйола продукци дукхагІа яхара эша керттера хьал хуьйтараш.

Оаха льатташ 2000 гектар гаргта да, отделеНе. Из деррига нанах а пайда эц алат даккхара план толамашца кхоачашъийла, цхьа ньхаьхьаьлъ ціеран ихсолагІа. Цхьаьна ціеранца ПІалгІа. Цо ціеранца шерра социалистически яьхь ньлаЙ заводе цехий, участкий коллективаш. Яьхь кердача толамашца кхуьл завода коллективе. Планца хиннА социалистически декхарш ханал хьаьхьа кхоачаш а деш, цхьайтта беттА план 25-га нояьбре кхочашъийлаЙ ца. Вон эхедисча пхе дийнаька планах льарХІачул совгІа арахеца лерхІ ишташ эзараш сомий маьха продукци.

Къаьхьегама овсарле ПІан 5,7 процент тІехкхочашъийлЙ завода коллективе, хІаьта арахецаьха продукцета Іаьбда мах доьлбарх дуьхьал итт бетта паччахьалхенна кхоДаь ахча 25 эзар сом да.

Ши-шеГІа хьахуьлаш дац уж къаьхьегама толамаш. Дукха кердаДарш балха юкъехкхьхьад къаьхьегама овсарлен аралецуьа продукце диелан лаьхьера. Цул совгІа дукха болхлоЙ ба цига массехх баьхха говзал йоЛаш. Цо а дикка дикагІа діабохийт болх. Хан-ханнахьа итогаш ю дьхача къаьхьегама толамийЙ. Хьалха латтача кхаГІа яхара эша керттера хьал хуьйтараш.

Оаха льатташ 2000 гектар гаргта да, отделеНе. Из деррига нанах а пайда эц алат даккхара план толамашца кхоачашъийла, цхьа ньхаьхьаьлъ ціеранца ПІалгІа. Цо ціеранца шерра социалистически яьхь ньлаЙ заводе цехий, участкий коллективаш. Яьхь кердача толамашца кхуьл завода коллективе. Планца хиннА социалистически декхарш ханал хьаьхьа кхоачаш а деш, цхьайтта беттА план 25-га нояьбре кхочашъийлаЙ ца. Вон эхедисча пхе дийнаька планах льарХІачул совгІа арахеца лерхІ ишташ эзараш сомий маьха продукци.

Хьаьхьегама овсарле ПІан 5,7 процент тІехкхочашъийлЙ завода коллективе, хІаьта арахецаьха продукцета Іаьбда мах доьлбарх дуьхьал итт бетта паччахьалхенна кхоДаь ахча 25 эзар сом да.

Ши-шеГІа хьахуьлаш дац уж къаьхьегама толамаш. Дукха кердаДарш балха юкъехкхьхьад къаьхьегама овсарлен аралецуьа продукце диелан лаьхьера. Цул совгІа дукха болхлоЙ ба цига массехх баьхха говзал йоЛаш. Цо а дикка дикагІа діабохийт болх. Хан-ханнахьа итогаш ю дьхача къаьхьегама толамийЙ. Хьалха латтача

Оаделенерча деррига; льаттаех ихьа гектар ціг хий дуьйш. Цул совгІа, кхаш шаьра дан, аьлеин санГаргаин йолаш да, ХІаьта цу ГІулаьхо совнаГІа хьалонаш дуьхьала йоаХ льаттанна обработкА еча хана. Цхьаьхьда, механизаторашца, Іалашо дуьхьал оттаьл уж халонаш цхьаь - гаргта эша е ешш, лаьхха хьувкъан кхебу. Масала, 1966 шера уьхаза хІара ГІаьгара гІара 20 центнер ГІана яккхаьнгар аьнна ялата льккхар, из хуьг ергитача совхозе , юкъера лаьрХІаче хІара гектара гІара дальхача ялаьнна совхозе , юкъера лаьрХІаче хІара гектара гІара дальхача ялаьнна ГІана 25 центнер хьметтеА 30 центнер йоаккхаш а дальккхаш ялат. Уьхазаг кхо ГІаь гектар совгІа долча льаьтта діайийна горох хІара гектара гІара 15 центнер яьккхар.

Уйла а йийй, моттигера хьаьлаш агротехникана корда карагІаьлнарашн терхал а лийй чакхйоаьхх отделенеБе балха еррига комплекс. Уьхаза керттера лаьрХІаме болаш я отделене кулгалхой, специалистий, деррига механизаторий инициатива а говзал а. Тайп-тайпача кхамех ба отделене кулгалхой. Отделене е управлийоин нов. Иполемцев эрсе ва, агроном нов. Мамышев — ювчо, зоотехник нов. Джалаев — ІІалгІа.

Отделене кулгалхоша творчески лелаГІу гІулаьх, моттигера хьаьлашца а ца хьожаьн, шоайца ньхьаьхьаьлъ цар кхычаьна хьаьлца лаття агротехника приемаш. Массанаьхьа лелаеш а, масала, діайийнача хІаьмашта самеланца минерально удобреннца подкормка яра, метод. Сиха а дика а хуьг из. Іьхьаьхьаьла, отделене дог тийнаьл, шоай хьаьлашца из метод массаза а дика хуьзаш ца хилараХ. Хана? ХІана яьлча, кхаш шаьра дан, чІоагІа мух хьекъ. Ешьача хана удобреннг тоьсаш хилча михо діаьхьуьх уж, хІаьта догІа лелхаьг е лоа лаьшача хана тоаьлъца бога оагІоннца Іоьхьуьх. Эффективность тІаьккха лоца хуьг. ХІаьз льаттА оахача хана а ХІамаш діаеле хьаьлаГІа мара тесеш уьхаза удобреннш, хІаьта ньхьаьг тІехьаГІа — царна макха баккхале ІьалхагІа товс минерально удобрени. Цу тайпара, льаттанца ие удобреннш, йиЗза чуэз діайийнача хІамашта. ХІаьта самолеташца ешш йола подкормка дорзагІо, сатийна догІа лелхача хана мара ца, из а нагалъа санна летчиканг гІонтта раьзя хуле.

Массаза а боса оагІонашца похарагІа діаьов а хІамаш, цо а иштта Іаладдер еррига тІоадал льаттанца соцелга.

Отделене чІоагІа уйла тайхийт юрта бохаьна культурашта зуламдергашнен лазарашцен доаттабеча кхоасама. Діаийнача кІих цкъа чоаплиг летаЙр. Химически средствашца кхоасам доаттабарах башка пайда хиланзар, хІаьта аьлча ялохимикаташ да тоьаьн ха йоаГІар, цул совгІа уж еттара кхоачамболлаш техника а ящар. ТІаккха, отделене кулгалхошен специалисташен механизаторашца лага а бальна лаьрХІар, зябь шозза аха. Опыт тІехдика чакхъьлхар. ШозлагІа деш дола оахам зулам дергаш эггара хьаьлца, чоаплиг шоай деррига фуда оа боьла кІьл а хьеш. ШозлагІа даьчя ньхьаьхьаьлца пайда а баьлар, оасар цІендаш Іаддаккхарца. Керда дагадеха из гІулаьх экономически пайдана хилар гучадьалар, оахам шерра-шера па деш, массехх ну дьхьначуьл тІехьаГІа, зулам дергаш гучаьлларга лъежжа мара де дезаш ца хилараХ ІІаьта а.

Ахархочоа тІаьлатта бехкхтоаргА гІулаьх да хьувкъан чуэцар. Біарча шера льаттанга діабахийтА дуьккхаьна-кхъьегама кхеЛ массехх дийнаька. Кхы а ца мукъьадоаг, хІаьта льаттана овхъара хьисанс йола удоберни хулар цунах.

Цхьа бахьан доацаш дацар, Байсарова агрегат чахъьлъинчуя тІехьаГІа трактористаца Дужуев Папура, Кагермазов Андрея, Бадалов Мансара «С-100» яхача низ болча тракторашца цхьана дийнаьхьара норма оахам лечА хІарапе 200 процент а кхы дукхагІа а хоачашъеш хиннА хилар.

Уг тайпара, цхьаьн дийнаьхьаьн цхьаьн кхай тІа віаштІехьха-тІехьа деш чакхдоахар кхсарах уллА ялат хьаьхьаьрдеш ярдеш, ча кхаьнара ардаккхара, ювхаш йоаГІара, оахам дара, ювнийнай хьажжІаш діаера балхаш. Цу тІа а цхьаькха агрегат сеца латтаеш цхьанне бехках. ХІаранена шиЙ моттиг а денхарш а дика ловзар, дарех дика лоарХІаьора.

Уж толамаш дахара бахьан да еррига колленктив баттабна, болх дика віаштІехьбаьхьа хилар, отделене кхъьегамхой инициативеи творчеСтвоН айенна хилар.

А. КУИМОВ,
КПСС Грозненски районна инструктор.

ДЕКХАРО ТІАДИЛЛАЙ ДЕГА ДЕЗАДЕННЕЙ

Шоплагіа ди дар шийта шу дола Пальтіамат школе ла йоагіа. Хлехархо Халисат Магомедовна пайар тіа хлар цунна. Цькькхе хіамана гунаьла доаган санна ков ремар дер ер Пальтіамат. Хлехархо йіарта маийте тіаагіа чуийккар из. Йийта нанас тіаийнар хьаша. Из ер сахьате йолеллар цхьаь боахамта хьажа хала да шийна, яхаш ала.

— Школе хіана ахан Пальтіамат? — хьалтар хьехархочо.

— Аз ма хлий, хьота, сона цькьанена хала да. Хіаьта из йоккха хинна йийг ма йий, сона тіадиллаш ма йоккьастал дика дикагіа да це.

Кьаьначуша ішашагіхетар... Из-м хьалтара хинна а тіехьара кулан а дацар. Уьхьа, лакхьа лоьмаьна уьдиа бьлеча юрта Советий Іаьлан далаелхьа цькькка гар вайар дийна.

Нохчий бьта доаг деш дар аьлешка чуьх хьахинна законан, патриархьаьно - родовой тіулкуьнгаш самалаьн. Дуккха шерам хьалха Эжаева Халисат Магомедовна тіхьаа ма тіехьа-ешнча хана, школа директора гуччийна аьлар цунна:

—Уроьшан дика телаан хиларг—из-м дерриг а дан. Юртара керттера культурин низ вай да, хьеталой Іа? Цу тайпара берашта хьийха ле йийг ви вай.

Кастелашка Халисата ше а ихетадир из. Хьаьнарг атта къаста тигаг. Гой хіаьн а Халисата хьалхьяька ягіа йоккха хинна, суьвернин, цкьан кіаме жеерлъ хьалсаг, шийдар дукьаьл бахьле Пеерг из.

Лаьгеп наьнаеп Грозненгра интернате шоай йийг деша яхийта пеРтаан тіагіерта дуьш хьехархочо. Йоархіамеп—ха ца тувьалгийтар, суьверин болча дьаьн наьнеп вийнанеа кіалгара йийнг яккхер. Чаьхьаьлар шу. Ер дейтіаьнна бесбанна Халисат-ма цкъа наьарга яхьа Іаьхар Халисат Магомедовна. Гулбеннача ахаьнаьна шоайла віашн дагара дувна доладир.

Цькьайта класс йистеьлаьккхар Пальтіамата. Іаьнз журналист я из. Хьехархо Халисат Магомедовна Эжаева — цунна оггара гаргара, дукха еза доттагіа я. Иштта йола доттагіа хьийна діаьстаг из дуккхача, дуккхача наха а.

Юртара интеллигент... дуккхача хіаьнцца дехьарийла вешг йоа цін. Из тіехьа да школе урок аьнарг, дахьрах саг верзанарга, нийсса йола сенооборот оттаьрг, библиотеккерга книжка, хьаьдаьрг. Юртара интеллигент моллагіа из вала а — хьехьарх, агроном, лор, зоотехник, библиотекарь, — ма ва цкийн, политически йіуто а наха кхетам бахьна хьаьккхьара партийни организацийн гіойча а.

Кьаьнача лоамаоргіа — районгіа-ништька дийна а письмо деша саг ка ца йоагіаьн юртара юрта письмо кхиьла. Хіаьна Нохч - Пілийн автономин республике йоргі ваьг сонгіа хьехарх, йоргі ваьг гаргга лоргі юкъерчу медицинский персонала саг, лаьхерен юкъерчи образованин йоьла юрта боахамга 3,5 ваьг гаргга специалист, аьарг бола культурно-просветительни учреждений болхлой ба. Из

ЮРТА ИНТЕЛЛИГЕНТА СИЙНАХ ЙОЛА ЗАМЕТКАШ

боккха низ ба. Цун политически балхьа кхал нийссача оагіорахьа лостийой, дуг сийн йоакко йой, вайта кхоччийта аьрдаш, ваьгаш йоа идейни бІухой, партийни балха хьаьхьхьара ГІончий.

Дувцинга из юртарча интеллигенце сий керттерчА дьаьхе чуьн общественни декхарца доача ГІилаьхьг лаьташ хилар.

Тха юртарча интеллигенце шийна хьаьлаьр республике ала дош лоаьцаш дола сий сийн общественни декхар кіоаргга ахетадеш хиларца. Юртарча хьаьхьегамкой хьешнаьна ше ма ца еш ГІулаьх ден хиларца.

Шоца Рустаьделе да е тайна мугІаргаш:

«Іа кьайлаьдаьккхар — хайнад, Іа діаленнар — из хьа да».

Ма нийса аьннад - ах - из! Хіамо юхе — ца дуган ше наьха діаленнар, эпанейн культурин, ГІаьгІа ПІаьрна луьй ваьг: ше а дуьхьал а віаьлаГІа хуьл.

Цкъ ши да Сунженски районе ойла Константиновна Самойленко хьехьар ойла. Доккха декхар кхоачашдеш, творчеси йоагіан, кіаьлаьргойоаьна пропагандист йолаьн саг я из. Цун инициативах тулъаьл я 20 шерашкарча Сунженски комсомола историйн йоьла сакъердаме материал. Лаьхьхача кІонча наьха доГ айдеш, бесам ГІабахийтаб до общественни балхьа.

Шелковский районе «Черкаьренский» ХІаьна совхоз петеграндиг лор Рафаил Михайлович Нерсесов кастаеста гу юртахошта лекцин еша йолаьн. Массеекх шу да лоарман кхаЛлаьна йолаьн политкружок лелаеш, юрта художественни самодеятельность ВІашагІетхьа йоаьх бесш Москвагера юрта «Библиотека менеджер» Хаттаева Аса йолаьн. Керла обрадаьш ГІулаьхьаьнг йоаьн юртарча ваьна йыта йоьхьчхьаьн кіезнга хіама даьлаьн Кагьр-Юртарчу юрта клуба заседующин волча Вахаев Лема Вахаевна.

Сайна дагаеха хьаьлаьра пІерам ер аз ахьарш. Дукка ба тха юртаьца наха лаДуГІаьн бІаа, ГІад а баьг ІІоаьн болча кьа ГІаьн, царна беседаьн ю дика интеллигентаьш.

Аттта дан сийداьна. Йоккха идейни заьлаька йолаьн, ший анаьеп хьаданна хьаьлаьцаьн, ваьрдарча хьаьлий сийна ца еш, аттаьр а лаьккхьарча профессиональни политичеьни ГІаьлаьгІий боьрамо лаьтта еза интеллигенци массеза а.

Тха юртаьца интеллигенце хьаьнар белгалдаьлийна лаьккхьенна ВПСС XXIII съезд хиннаьчу тІеІаьгІа. Сийлаьх «Йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 цу ваьаьш хьаьнаьр а лаьккха патриотически йог трагоЛлу цун балха тІехь. Балаьчча наьха юкъе бен болча идейно - политически бІаьхьа, юрта боахамга ІІаьнаьн эпаьца хьаьчашьора кІаьлаьгІаьнгой оаьшІа бахара хьаьстта гуьлъеш я районни діаьнна ваьрдарча. Цунна кІаьмаьл ер ма ца хинна йуд ха а ГІеГІу со.

— Гой хьона, боахам болаьйна из, — йоьх ю хьх хетнаьн кулгаш а ленстаеш.

Тха ГІаьчаьна сона гу: кор чий моллагІчоа уьлу еш я боахама ІІишолгІан. Цькькхьа духьлаьл мичав ювий доалаьхьарча боатаматта. Цхьаьаьнга, доллача хіама ГІеХьа а ІІаьхьа бустам болаш хіама деза. МеІІанестеке ушаш - ушаш шийна чуо. Лоьмаьн воаькх саг. Общественни хьаьнгаш

ІІохаГІехьашка дьаьнача дІайолалу из. Юкььаьнга, ранов а воаьцаш оргІанарга лекцин еша тигаьнар хьехарочо, цІаьхьа цІхьаьн юкьдаьта тіехьашка ювте йа ца хьа чоагіо йиг- ніа ваьа сиха хулар. Иштта дІаІоалелар тіехьашка валар.

Дукка ха ЙІаьккар оаха цу дийнахьа віаьш дунцаш. Аз дуьхьал діаьлаьр цунга сайна лаГа хиннар. Ер ГІига доГІоаьхьгІа дІаьлаьна ваьар из. Цо сона доп делар ший ворохьаьнар пийсегІга аьнна.

Цу ГІулаьхьа уьІІа еш сона ер хет. Юртара ваьар городерчуьн оргаш да. Юрта торонца пийсаг йийг йоаьцаш хіеанга да саГа духовни багаж иштта далеп а ешта далеп а ІІІаьхьІина йіан йола культура ихурчаьш. Уьхьа хьаьлла а ца ахчьаьш дуьхьала діаьрга вай нагаька сайна ціаьй хьаьнчаьн іа пруседейни участкана діаьлой, цунна ца діаГІаьлоагіте атта йоаьргІа іа ду хоаьнг ГІа. Духовни хьаьхьеьха городе а, баьхьар аьлча хіла тарлургіаьк хье воаьш, цІьаьбаьІІа, юрта ьаьло ше, захаро сагагара діаьдеп цІьаьн іаьнна ГІаьрозаьлъ доІа дуьхьонг ваьар баьхьа лоьаьн кІы а лаьккхьІа уьІІа воаьш ва хілар. Кхы цІьаьхьта а дагаьхьа сайна ПІаГе районе бІаьлгІой президиумна ихтола гонахьа бетгабонна ца Іеп, хьехарочуьнга Н. цІьаьлоа ювкъостаьнга віашагІетта-бенна хиннаьлаьр, ГІаьккха паьна ваьлеша хурга из хурнеьаьлар, хаттаьнна ГІуна ювкъостаьн деарзаш. Из вайна массаьнна а уьрш я. Діаьлаьчча шера республике юртаьца болх бе баьхьар баьш бола ьІоьна спеціалисташ — лорам, хьехарочо, агрономаш, инженерш. Цаьрех дукха ДІхьаГІа баьрашна оноаьг дика

СИЙЛЕН НАЬКЪ ТІА

Чигнена цІеттара дьлнин хъуваш, Альте-Юртарчу отделене дода наькъ такинг. ХІинз диълагІа шу да ца тІа ГІолна «Назраненский» совхоза дикагІа йоІа доярка Чигнена Лидиа боаха тха.

Віаьсти бцу тІа а ялехьа дда наькъ такинг. Детташ долча хьайбай Іулаш, царна доярчаш а аьлхи ваганаша тх. Листта тІаьлнчана мотта баьц тІа дакача хьайбашкара йоаккта шура сиха тІаккет. Хіалта гуйре... Гурахъ доярхай дукхагІа да де деза балхаш, локъхьаІІта йиш ши чуспадьчуш тІехьаГа хьайбашкара йоаккта шура. Лидас а кхыча доярхана а шоаш доал дуа лича хьайбай хІанз дикхагІа ю йоакко царгара йоккха шура лоха ца аьлиттара: дайнахьа кхозза ший ханнаька ранионах доагІатта тайнара доакъар дагІарал совгІа концертаташа поґкормка ю, мел а дийн хий меладу хьайбашта.

Хьайбашта иштта хьинарс гІиьмах дар бахьан долаш Чигнена Лидай віаштІехьдьанна хІара Іаттагара йоаккта шура лох ца аьлиттара совгІа тІа, из совьхоза.

Ялхлагіа шу да Наьсарен райоза бехкачий фермашта юкъе дикагІа йоІа Альте-Юртарчу шурий-товарни ферма коллективо Коммунистическин къахьегамз ферма яха цІи лелаю.

Ферма заведующи йоІа Костоева кабинете чувьаьча бІарг ахет Лаккехьарча Совета Президиума, Наьсарен райсовьхозма сийлен грамотет — Лемкъ, тиьмаш цІер Лидас оґІаз а ца йоІаш. «Кіра» оґІара хьаьнгаІа йоІа шура ма ший Іа йитар, — бер-бергдагІа ела а ешна безаме аьлар Лемкас.

Лидас кхетадир ферме тьалла латтаз опыт Іомме еаьлга. Тіаккка деша а яха толамца чаккхьыккар Лидас доярхай школа.

Балха ела духа ха ялалехьа хьалха латтача доярхашца яхье а яьлна къахьегамз лаьхара толамаш дахь йолелеар Лида. Гуш дар Лидас доярхай гоньаз дика Іокьалгіа. Уьх ферме балха еаачуг тІехьа КПСС членалла-кандидат, цуг тІехьаГа парте член хІинар Лидайх.

Бехкхоккаме дар Лидас віаьнІна деккарашт. Планах хІара кхоаблча Іаттагара ялхта еаар цаг-кг ма йар Лидас, хІалта уьх шера 2500 килограмм гарста ялыкхай.

Уьх тІехьаьрча кхаь шера Лидас Іуладу деча доахах цІьаькъа а Іаьхара дисадиг, гоньа, ший болх дан ма-бовваш дестар дуХьашта дахка доахлш.

Лидас лелаДеча хьайбашца хьаьнгаІа дехкача хана дийнахьи буси 5—6 килограмм шура, хІалта уьх доахан диъзагІа дехкача дийнахьи буси хІара Іаттагара 15—20 килограмм шура йоаккх.

Диъ шу да Чигнена Лидас ферме болх бу, цхьаьнакъа ше лелкана мара-балха да еча санна тет доаргана. Дукха бевча ялхлиг, дог тІара сеца профессех болх бен хилча зен діаболда хІ. Лидас балца еча деш колектив хуьнденнаш, хуьнденнаш заведующи а, цхьаьнакъа кхоаблча хьайбай Іуладу кІезиг-дукха хуьнденнаш: лийбах доахан, цер продуктиненсть ахкъеннеш.

Хьайбай уьх шера Іангардаргда йІайхача, дерриг ача балхашца механизацин ЛЬЧА коровинкашка.

Хьайбашца цІьа хІама хуьнденнад Лидай ваХаре — хьуьзачА наькъашца йІоаІа ший цаьнаца хІара деннца діа-ьха ух Любе. Кьонача доярхай еннаьн Іаьнг — почетни грамота, орден, цхьаьнакъа, лог тІІ-ца а Лида ший йоІо къахьегамз лаьхара толамаш доахарендарах.

Ше лелаеча доахнах хІарогарга хІаньле 18000 килограмм арахецца йоккхий Любас, хІалта начачалхьенга шура йоккхара шера ешна ханна хьаьг ца кхочашше дага а ма. Доярхай балца еннаьн хьаьнгаІа Любас дьаьа къахьегама толамаш хьокхаьс да.

Сатоссаьс а балха яха кийчуьнш ши саг мара ян Лидай деаалах, цхьаьнакъа хьайхьуьш йоаГІа, доярхай говзал кІарбаьрг лаьрхІа Мадиева Тамарен. Массена шу дьаьча «ЧигнеевгІар доярхай династи» аьнна цІи тІІла очерк аьтьаРча корреспондента, пар цІеттара дьаьна ферме додача наькъа такингах шера нийъ хургда.

М. АЛБАГАЧИЕВ.

РЕМОНТ ГРАФИКАХ Ю

Вай республикерча массалойча боаханма санна юбилейин шера лаьха социалистически деккарашт тІаийнад тха совхозо. Уьм хьоачашгара лоарІхІаме хурда еррига техника ханнаьхьа тоаьш.

Тха совхозе тайп - тайпарча маркаьх йоІа 53 трактор я. Дукхагіа доача даьхье керда я ун. Царех ремонт е езаран шийтта я. ИхьгІ я капитальин ремонт е еаш. Еррига ремонт эпача тракторех аьаш йІаьгІча квартале тоаьх яха еаш да ехо. Парех ГІиГІ хІаьнгаІ ремонт яь кийча я. Уьх кварТала графиках тоае еаш кхы а ши трактор я. Царна текущин ремонт мара ешаш. Цудухьа шеко йоаьшаш ала йиш я, оаха квартальин ремонт ханал хьаьха чаккхьаьнкхаьртІе аьнна. Дийен сиьмен лелдду оаха — Дадаева Дадаев, коммунистаца Дешевгіар Ахьмаден Ландеп. Ун говза механизаторашца ба. Шоай техникина дика ремонт яраьг совгІа даим ґІо деш хьабьккаб уьх кхыча механизаторашта а.

Ноябрь бутт ДІабоалаГІ юртобахама инвентаря ремонт е опыт йоІаьг ялх комбайнерах лаьтта ремонтин брігада віашагІьеллар. Цу хана деиз дукха балхаш даьл бригада. 70 маькха, ялх, еррига сенокосилкаш тоаьлІ цо. Тха юртобахама техника кхаьнкарча стаьнашка лаьтт. Из цигара юрта хьоаелаг ГІеГІча дукха лиьн хан йоаг еаьрГІар, цудухьа ремонтникашца цига боьх белга віашГІьелдьаьккад оаха. Балхаш деча метте царна біайха кхача, кхыдела хьаьлаш доаттагу сонхозе. Уьх ленованиш юртобахама техниГІана ремонт яра балхаш бригадашка ишита лаьт хьаьнгаІ ґІо. ХьаьнгаІ ґІо цу ґІулакха ахийта комиссеи. Дукхагіа йоІча бригадашка юртобахама инвентарь деррГІа тоаьш лаьтт, хІалта профилактике діаоттаьв а баьннаб. Бакъда, аьхкагіча бригадера селлиаш даьлтта хьаьжаьнна, іомбайнаш оасаьш йІаьгІриш хьа та йоаьхаш даттьаьта гучаьлаьлар. Уьх тІаьлаташ сиХХа діадаХа сарІагІбаьхьар бригада механизаторашца.

Тхъаь автомашинах барХІенна уьх квартале ремонт е еаш да тха. ХІанз царех ялх кийча я. Кхы а кхоъ декабрь бетта тоаьл ирГІоаьн я. Лидас кхьаьгарча белгалдаьлаьнаб совхозе шоферашца Макаев Дуда, Тайсумов Тамаз. Массена шу цаьнаца ґІо. Ший тоаьш дедаьо автомашинаш ханал хьаьха чІишлийташ.

Механизаторий кадраш тоьаьш я совхозе. ХІара гусеничий трактора пишша тракторнет хІоаг. Цудухьа хаьнхаьнхьа ю боахане тетулоа. Алхан замалаьх кхаьнкара балхаш сиХХенна ча ІІана шаккха аварийин ремонт е еаш-ишнабаш тха трактористаш уьх шера.

Ала деаш да, нагахьа санна «Чечингводстроя» треста СМУ-2 ґІиьнІ-ІІоьнгаьна 1964 шера деиз хьаьжаьл лаьтта механизаторий яь боьлаьо ремонтни балхаш хьа а сиХХа ледаьг віаштІехьдарХилар. ХІанз а ненаш хьаьлда мара баьннабаш ун.

ХІара шера мастерской хьаьЖе совхозо хьоажаьчи аГІаьх пайда оцан ґІиьнІдоьгьераьна.

Ремонт ярА тоъаш ян цхьаьлда запасни оаттаьлаг а. Дайн эпаш я автомашинашта аккумуляторашкара. Йх автомашина дуХьала уж ца хилар ба-хьаьн долаш ваГІІа болх ца деш Діаоттаьв езаргІоьаьн я. Йштта уж эпаш я «МГЗ-50» марка йоІа тракторашт а.

З. ХАМИДОВ,
Надтеречни района комсаш ледаьча «Братский» совхоза керттера инженер.

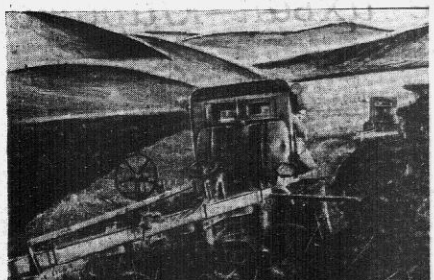

Дика віаштІехьдьаХа чакхдьаьд пятилетка хьаьхарча шера гуйранна-ра кхаьшара балхаш Суженски районе «Восход» яхча колхоза хьаьг ледаьрашца механизаторашеш.

Дикача агротехнически хьаьлашкен хІинаьхьи діадийра гурахъа дуя ялат. Дийнахьа алат діадуьш бийсанна заба лаьтта оахаш шин сменах бора боах. Дикача ха-оттамах пайда эцаш хьаГІадоаГІача шера хьуьжьама гІаьг еллай уьхаза.

СУРТА ТІА: техника лелае халача довкъашта юкъе уллача колхоза 300 гектарах тІехььаьра гектараш оахъаш ца колхоза механизаторашеш.

Д. Виктерова сурт.

ЮХА А ДОАКЪАРЕХ ЛАЬЦА

Цкъа хиннача метте юха валача цига балхд тІа а ваХаре а хинна хуьцамаш зуьш хуьл. Из уйІа йоІаш цьаьхьаьчар со «Вакшашкино» яхача хуторе. Цу хуторерча «Червленский» колхоза № 2 йоІча ферме тІехььара йІаьхача цера уьх хана хиннаьар со. Сьахха ферма къахьегамоца шура йоХкара план ихочаьчьинзар. ВоГІа мара кхы дикагІа дар фермера ґІулаьхьан уьх шера а. Юкъера лаьрхІа хІара кхоаблча Іаттагара 2300 килограмм шура яккха деХарашт тІаийнад ферма доаркъана, хІалта итт белгга юкъера лаьрхІаьа ыккка шура 1797 килограмм я йІаьлаача шера цу хана аьккхачуьг 150 килограмм кІезигаГІа я из. Ферме йоккха шура кІезигаьлара керттера бахьан да колхозе доаькъара база йоаьцІга. Уьх тІехьарча іхе шера хаддаьна дуьнаш да ца ґІулаьх, бакъда дуьнарал сонгІа цох хьаьбаІаш пайда баьл. Уьх тІехьарча «шерашка цІаккха тоьаьл хьайбашта доаькъар Іалашдьаьлаьн колхозо. Уьх шера уьхаза, хьайбай Іаьнгара дахара 3 эзар тоаьн сиЛЛе эпаьр, хІалта кийчуьнр цун ях мара яц. КІезига да ґІоьжа доаькъар а.

Колхоза даьГІенаьна шерагара шера кІезигаГІа йоаьл бун, хІалта а йІаьгІ ґІоьжа, тракторан, комбайнан, хьаьІІа хуьрбоаьлаьна, машинан дика йоІаьча, шера профиль йоІча ІІІ-ча класса трактористий-машинистий шоаьшта ІІ-ґІа класс ешар діадеха боьхьо хилар, хІалта диъ шерал кІезигаГІа стаж йоаьцаш, къахьегама дика кьоькмаш долаш ІІ-ча классе удостоверенеи доаГІарча эха экзамен а хаьтта І-ґІа класс ела еаш хилар. Йштта классностера хьежжа алаш лаьхьаГІа ІІ. ШоллагІча класса тракториста алапеш совгІа итт процент, цхьоалагІча класса — тхъо процент лу.

Дукхача шерий практико хьаьхьаьхьаьг цхьоалагІчеи шоллагІчеи класса трактористаш духьагІа боьча боьхамашка масеалоа тайпа кхаьнкара балхаш хьайлагІа чакхдоахан хилар, боьлхой кІезигаГІа хуьцалуш хилар, техникан боаГІІача тайпара пайда эцаш, а из дукхагІа йІаьш а хилар.

Юртобахама районе производственин управленешкарча квалифицированни комиссеца 1868 механизаторгара эха экзамен йІІаг, парех 564 сага шоллагІен 189 сага цхьоалагІеи класса аттестаташ делар. Механизаторашн кийнбара цІенкаштта керкан тІа а баьхІІта уьх шера. Дика віаьнІна ґІулаьхьа ґІулаьхьа. Колхозий специалистаца цьаьна дуХьала боьхамашка йІаьна замалаьх механизаторий квалификаци лаьхьара курсаш віашагІьехьар пар.

Из бахьан долаш Суженски районе тух шера 169 сага шоллагІен 68 сага цхьоалагІен класса аттестаташ деннад.

Йштта механизаторий квалификаци лаьхьара чІоаГІа керкан тІабахийтаб Шелковски районе «Красный пахарь» яхна колхозан «Горячеисточенский» совхозан. Шоашта программа дика хоиш хиларх хаьрга шозех бІубина, дика экзамен елар трактористаш-машинисташ.

Халахете а механизаторий квалификаци лаьхьара боаГІаш бола керкам тІабахийтаг Ачхой-Мартана, Наьсарен районашка, Надтеречни района «Минеральный» совхозе, Шьаьла районе «Джалка» совхозен Куйбышева цІеарча колхозен, хьіччаьга.

Йштта, масала, уьх шера Ачхой-Мартана районе ХІанзаьца тхъаь ший саГах иттанена мара цхьоалагІчеи шоллагІчеи класса аттестаташ деннадац. Наурски районе ну хана тхъеста механизаторах цхьаьннена цхьоалагІчеи пхеннена шоллагІчеи класса аттестат деннад.

Республика механизаторашн дешарцІен практикечий кийбара, хьаьхьаьнца пар бедам оттаьвкъара юрта боьлхьа министерстга приказах трактористий классность лаьхьара пхи йІаьхьийтай совхозашен колхозашен.

Гуйран-Іан замалаьх 2500 механизатор шоай говзал лаьхье дехкарийла ю. Царех 1400 саг юрташкарча профессиональни училищашка кийчьаьн ю. — Наурски районе Кагановиче, Суженски района Серноводске.

Валиновкен Серноводскен хьаьхьаГІа зрахийнча дешархоша хьагойтар училищашка дийнарана механизаторий говзал дика ІомаьлгІа.

Кийнбеча а экзаменан ІІаьнгаьна а гучаьлаьлар «Старобутовский», «Аьтуганский», «Октября 40 шур» яхча совхозаша дешарцІен практически кІезига кийчо йоІа, а йІаьгІа ІІІ-ча класса тракториста - машиниста удостоверени доаца трактористан говзал лаьхье курсашка бахьийта хилар.

Йштта механизаторий квалификаци лаьхьара чІоаГІа керкан тІабахийтаб Шелковски районе «Красный пахарь» яхна колхозе хьайбай. Жа лаьнгу кашарашн віаший іохке яда. Жа а кхыдола хьайбай а доажаьу учаткашн боьхьонца ю хоастаьь ян. Хьайбашта совхоза сийнача конвейера лаьрхІа. 100 гектар ровь-дийнадар ферма, цхьаьнакъа ґІо, цига хьаьла доажжаьдьаьш жа дар, — йоаьх ферма заведующе. Цу тІехьаьгІа мара тІатеецанзар доахан. ХІалта воих участке 50 гектара тІа дійнийна хиннна суданка йоькьаьнна хайра хьатІа ца йоаьлаш йисар.

Лаьтта во дакъа да цу колтоа доаькъара база ца хилар? Дац. «Червленский» колхоза лоаьлаьха уллача «Коминтерн» яхача колхозе фермашта гонаьха сийнача конвейера лаьрхІе эзар гектар доаькъара культурал діаоьн, цудухьа шортта шура ду цар доахана. «Червленский» колхозе ешаьна кхыча боахамашта юкъе эгтара дукхагІа да жа, иштта духа да цун доахан. а. Цу колхозерчу кІезигаГІа хьайбан да «Кирова цІеРачча колхоза, лаьГІенан а дикагІа еле воГІа яц. хІалта а ахкан " замалаьхь шоай хьайбан лоаьмаш лаьГІенашка доаькъад цу колхозо. Из де мегарГІаьпар-хьогІ червленцаьпа а.

Доаькъара лаьрхІа дуккхача шерашка тІаьлоаьлл боьха баьлшш, иштта абахкаш, свекла, кхийлоа доаькъара культураш а дІаеп червленцаьна. Цудухьа доаькъара кхоачамбат, шура кІезига я.

Бо леаьо ферме учет. ХІара бетта ду оаха «доярка дІо», — Йоах зоотехника Мазаев Гуттана. Бакъда йоаькхагІа йоІча дояркана Феофанова Мариэна хаьщар ше итт бетта шера мелыккхай. Кхыбарш а баьдар из хоиш. Из хар дуХьа зоотехникца бийсана правлене яьха вийзар. Кхьметтеа ферма а хьастаьх план ян хиаьн вар заведующи.

Ферма доаькъа-ледаьеш шийтта доярка я. Пирна юкъе хьалха лаьт Думинке Мария. Цо итт бетта хІара Іаттагара 2140 килограмм шура ялыккхай. Иштта балхаш деш доярканах кхы а ба ферме.

Цхьаьбакъа соаькха уьх ферме болх бен хиннача доярхай. Бітъ хуьнденнай. Доярхан саст - каста хуьнденнаьр-ларе ю ферма тІаийнад деХарашт кхочашдаьра.

Шу чаьхдала йисар цхьа бутт совгІа та ха мара ян, цудухьа шоай бергга ниа тІабахийта беза хьайбай ледаьрашца ... баьнгаьхьаьнга шура йоХкара шера ишаи кхочаьнгІара.

С. МАЙСИГОВ,
тхъ собкор.

Толамаш кхоачамбоацараши

Урус-Мартана района «Техникий» яхча совхоза № 1 йоІа хьайбан ледаьг ферма эгтара дикагІа доаркъаш я.

Паччахьалхьенга шура йоХкара шера ишаи хІанзе кхочашьхьа ферма хьайбашта ледаьрашца. ХІара кхоаблча Іаттагара шера планах йккха еаар 1600 килограмм мара йоацача 1620 килограмм ьыккай. «Ленинуш тІехьаГІа тха ферма дьайбаш ледаьрашца паччахьалхьенга йоХка шура ишаи ішаи совгІа хургьа», — Йоах ферма заведующи йоІча Росламбекон Султана.

Дукха ба ферме шера планах йоІа шура паччахьалхьенга ехка а баьнна тІадоаГІача юбилейин шера чотах къахьегаи боа доаркъаш.

Хьайбаш чуспадьчуш тІехьаГІа хІара кхоаблча Іаттагара йоаккха шура эша ца аьлиттара геттара доаркъаІІаш. Цо ферме ишаи ішаи совгІа ґІулаьхьа ґІулаьхьа.

Дукха кхоачамбоацараш а да ферме пийсгуп. Масала, планах йоаГІа-чуп совгІа шура йоаккхе а из хьаьккхарга діабода мах плановиучуп дикка лаьхьгІа ба. ХІара шурий центнера діадоар 14,35 сем да, планови мах 13,75 сем мара йоацача. Шурий центнера діабода мах лаьхьа ба, цкъа-дале доаькъара діабода мах геттара лаьхьа хилар бахьан долаш, шозлагІа-дале ферма хьайбаш чудоаькалеча ХІара помещенена ужъе 1,5—2 километр гарста ишкі ба, из бахьан долаш центральин ферме ґІаьшдьаьъ доаькъар ґІа-ъоа йхьаьш транспортага дукха ачча діадода.

Цхьаьбакъда центнер шура йккхарга діабода мах шерагара - шерага хоХлуш лаьт. ДіадаГІа шера ферме йоаккхачча шурий центнера діабода мах 18,9 сем хиннабаьс, уьх шера а. 4,4 сем лоХбеннаб.

Геттара лоаьрхІаме да ферме мел йоІча, хьайбаьта іа доаькъарГІоьчча помещенешта ремонт елга, бакъда хІанз а тІехь эксплуатаце діаеннаьй бІаьстан ооХье деиз хьаьлъеш лаьтта 219 бежана лаьрхІа коровинк. Хьайбаш кердача помещене чу а оттадаь, доярхаш балца іа а оттадаь хьайбашта хаддаьна ґІулаьх лоаттале бийш ян, из коровинк оаттаьта це діа ца ялар бахьан долаш.

Совхоза керкенче на хІинчьаьнна ґІулаьхьа ноябре кхочалелеьа помещени цхьаьлъь яккха, из кхочаьнцІаьн. Коровник хьалхьара балташ ішаи сайпа лаьтт, ґІиьнІол материаьлаш іа хилар бахьан долаш.

Совхоза кулгалонна сиХХа ІІоаьхьа деза кхочамбоацараш, тІаГІерга ґІулаьхьа доза ферма йхьайбаш ледаьрашца тІадоаГІача юбилейин шера лаьхьарча толамашца наькъабахара.

М. АЛЬДИЕВ,
специкор.

ЦІЕЙ ДЕЗДУ ЮГОСЛАВЕ

29-ча НОЯБРЕ — ЮГОСЛАВЕ ХЬАМАН ЦІЕЙ, РЕСПУБЛИКА ДИ

Са квартира кораш йоккхача Іы доаГІа бешаГІхьа да. Малх боГІча дІанаьХ Іурра деиз саррадиг ергІга беІ хьаЛІаза ловзаш хуІ ираз доІа бераш, КІаьнкаш футболах доаг, ІІІиІІаш тІера діабада ца могаш бурчолгаш хеХХаш хуІ. ЦхьаДоаГІа бераш, ютара а дьаье тІерадана ца могаш тамашийнча хІамаех лаьца книжкаш деннаш хуІ. КІезига ун кІаьнкаш ешІІаьнна боьккий хилча, тІоаГІа безам тІа а боДаш дешарца цар шоай хаьнгьа турпалах, кьонарчалах лаьца доаГІа книжкаш. Царна ховрга шоай мехка истори хуьцІу шу 1941-ча іа ну хиннаьга — немецко-фашистски оккупанташта дуХьала ґІеттар хьажъ, боьлелар социалистически революци. Царна ховрга мишта ьыккхаЙ котаІо. ДоварГда ювзарча моастаГІчунна дуХьала датача хьаьна Советски Югославски тІемалошта ювъе хиина доттаГІаГІ.

...Чакхдолаш латтар бирса 1945-ча шу. Югославе тІоаГІа партизанеи тІом латтар. 29-ча ноябре мостагІчех мутьаьлькхьаьча территоре Ййц ахача городе соцам бир — Югославски Демократически Федеративни паччахьалхье віашагІьоьлаьна. Цу хана деиз къаьнчА кІеп-поста гонаьха хозача моттиге хьаьлаь из йоккха Боаца боснийски городе дикалеп мехка историеи йоккхар. ХІалта 29-ча ноябрь Югославе къаман цІей-хиаьр. Историески событи хиннача цІаГІа музей йиллаЙ. Къаьстта дукха хьа хуІ цІиГІ цІеп хьаьхарча лепонка. Цу музей бІаьхьа хуІ дукха ведаГІхой боккий ваьш. КІезига хІиаьг цига эгтара хьалхьа ґІоьсан бабаьвранна — иштта оаг югославски тІом бомбебранча хьаьхарча терра партизанашта юкъе бахахарх.

Тъъо шу соьгІа ха яьннай. Мехка вахар довзарГдоацаш хуьнденнад. Цу лепонка Югославе эгтара хьаьнгІаьнна къаьмарча Пиие яхача сербски городерга университете е Вичера Б. Кардича цІеРачча ядерни физика институте, Шумале эхархой боГІча е Югославе эгтара йоккхагІІоьчча Зеница яхача металлургически комбинатга боьлхой боГІча ю-ло — массаьлхьа а доаькъа а деш ювзаГІ. Цо ґІулаьхьа ґІулаьхьа. Цо ґІулаьхьа ґІулаьхьа. Цо ґІулаьхьа ґІулаьхьа

Дуне цхьан кIирагIа

БОННЕРА ПАЧЧАХЬАЛИХЕН КРИЗИСИ БАВАРЕРА ХОРЖАМАШ

«ЛерттIа» дIаЙода Боннера паччахьалихен кризис ханна юхасоцийр Баварс хиннача собственна. 7 миллион гаррта бола харжархой (уж хун Малхбузен Германеран харжархоь цхелаг дахьа). Цу лаьттан керда парламент (ландтаг) харжа еаш бар. «Баварс ю»остадеп да федеральн правительствах дола дошо, — хаьн ядора «Франкфуртер альгемайне».

Малхбузен Германе керда канцлер харжа везаш йолча бундестага шийна чуьх кертерчуьра кхаьа партс ииший юкъмоттIига, хоьш малий, яннс ю влияни ялзар уж хоржамаш чакхдаларо. Бакъда «Фигаро» яхьа Французки газето малхзара, «муч мичаьхьара хьекх» хьажар дуьхьа цу партей лидераша ханна юкъаГIенхьар переговораш, вешта аьлча партеша харжархойтга ча влияне хьаьжчаьхьа партей нийий юкъмоттиг будесгеран арахьа мишта хувщаенчай хьажар дуьхьа.

20 ноябре хиннача баварски хоржамаша фу хьахьекхар? Эгтара хьалта пар хьахьекхар кхьма — христианскийчо партена болча пайдане «мух хьекхан хилар». Цунна тIехьа кхдж тессар 390 эзар саго е хоржамашта юкъе дакъа лоацаш хиннача харжархоьх 7,4 процент, ландтергча 204 моттигах 15 моттиг кхаьчар цунна. ХДП — из я, парижски «Монде» белгала малаккхарг, цунгара пийтара дIайиккхача ерриГача партеца неонацистски е, ганнаьчу хиннаш ТоттIаларен ревансистски а милитаристски а уйлаш могаш-хьалларен политика лелаеча моттиге кхьметтел неонацизма дохкаденнача овлацца а кIаьда, дика аьлча коразоагIаш хилар. «Шовинистически муч хьеБечуна фашистски хтIа хьоачаргда», — аьлар ГДР воваш волча деятела Альберт Нордена.

Баваре хиннача хоржамех эгтара дукхагIа пийнар ФРГ-а «традиционни» партеех йолча кортамуьха демократически партии. Правительстваца юкъера шоаш дIаЙаккара Боннс хIанз йолча кризис оттаьчу буржуазни либералашка ерриГаш а 5 процент голсаш мара кхачанаьр. цхьаькхьа а депутат ландтаге ваьгIа вахийта а магазаьр. Боннс кхиллаьннача переговаршкара пар поонцеш цIенкъаттаьн мелъешна хилар.

Социал - демократашка Баваре кхаьчар 36 процент тоьаш, ландтера шоай 79 мандат шоаннка а йисар. Хiаьта христианско - социальн союза (ХДС кертерчуьра буржуазни партс баварски отделени) мегар хьа а кIезиг - дукха ший гIулакх чоаГIаг, 48 процент голосаш ландтергга ю моттигге цхьаьна моттиг дукхагIа) а кхочал. Малхбузен Германе газетаца даьча лоархIамех, хоржамаш итогаца чоГIдир ХСС лидера, хургIойна правительстве толашагIаьрчу цхьа моттиг яккхагIертача Йозеф Штрауса гIулакх.

Еррига хьайцача Боннера ситуаци Баварски хоржамаш хиннаЧу тIехьаГIа а, бонни политически деятелаша дог даьхача тайпара ца хулаш, миннтай ца хоьш юкаш я. СВДП-ан СДПГ-ан вокалашта юкъе переговораш хиннаЧу тIехьаГIа, хоьм беш махилара аьлча, демократий лидер волча Менде СДПГ - агара хьадийхар: «Хiаа е ак» алар, вешта аьлча из парти шоашца цхьана коалициони правительство хьле кийча йий, аьнна. Цхьаьккъа социал-демократаш жоп аьлаго сихо еш баг, Баваре СВДП ийшачуг тIехьаГIа дарех дуккхаБарашт хIанз йоах, из «зIаМта коалиции—йедера коалиции» я. Боннера бечь хоамах, СДПГ-а чуьх хьаьжаш «йоккхача коалицина» пайдане йолча ХДС-ашара уйлаш. Нагалца санна хьалха СДПГ лидераш хьалха пацнисски гIулакхаш лелаьдь хилараьх тарра ХДС - агара канцлера поте вахийта кандидат Курт Кизингер хилараь дуьхьал хиннабаре, хIанз аьнах «тIаьна могарийца фигура» дерхI цар. Воьхх оагIорхьаьрца аьлча, социал - демократий мугIаранца юкъе долаш,да дикагIа йола ца хьаоттаьца оппозиции хила деза яха влиятельни гIозарш... Цхьаьккъа ХДС-а юкъе а па парти ханна оппозице ахара тIехьа лаТта деятеташ. Царца юкъе массане вха а цIи йоах Штрауса, хIаьта из ше-м кандидата поте ваха лерхIаш ва.

Цу тайпара Боннс хьаьхинна шийна терко тIаьуна ситуаци. Лаккхьа йийача «зIаМтарча коалицей», йоккхача коалицей» хIаьта ишттг - «сцаьаьча коалицей» (ХДС — СВДП) совнагIа малхбузенгермански кепайоазоно хьехаш боннски кризис хьоастаьра йола кхьйна варнанташ а. Царех цаI я дуХХхьал цхьан парте — ХДС-а болча виналеет лаТта, хIанз йола «кIезингIаБрий правительство» дIаХо яхьар. Иштта йола правительство чешамегIа я, хIана аьлча бундесгеран СДПГ-агеи СВДП-агеи гIолла дукхагIаБарашт цунна дуХХал ба. Вожа вариант я йийаГа ханаг хиннаг ишу шу хьаьхдарг керда парламентски хоржамаш дар.

Хiанз уьх сахьата Боннс цхьаккха хIама дац лаччахьалихен кризис кIоастаг тарлургдолу цу решенех цIаьнинна пайдане йолаш. «Сатем бойбеш хьаг лаТт Боннс, — яхьа яду «Ди вельта», — хабраш, харц хоамаш, оповрежненаш».

ИМПЕРИАЛИСТАШ ИРДУ ГАРГАРЧА МАЛХБОАЛЕРА ХЬАЛ

Гаррага Малхбоале цIаккха а хинна пацI дуненн сатийнча районех. Ши континент вIашагIIхьехча уллаш цIаккха а кхоачалурдеццин дукха мехкдаьчта доллашш йоттиг хилар цун территореех хуьнIийр йоккхийча паччахьалихенаьта юкъерча кхоьсана объект, Дуненн хьалагаца тIом хинначуг тIехьаГIа Iарбий малхбоале тIоагIеннна американскийн английски монополеин «Iерг тIеЙка тIаьвагIаьча хана а шоай поонцеш шоашка хьалийта. Цар кхайIагIа бечь балхо дикхача дакъе боаих дукккхача терашка Малхбоаен Зае болаш хьаБогIа кхоьхам.

Дуненн поллагIа тIом хинначуг тIехьаГIа Палестине бахача овлаГгарча Iарбий чоТат хьалхийна а США-ер Англеи империалистически гIозарашца юьхаенна йола Израиль яха паччахьлихе а шийта цу кхоьхама бахьанех цаI да. Палестине дан бакьа а цигара баийда дIабаха хIанз лоалахарча Iарбий паччахьалихенашка бахаш а бола, шоаш бахьанаш ца ваьа. Iаьхта вохийта уйла йолаш бола миллион хула а. Iарбий кхоачам балла йода эккхама материал я. Iарбий дуненн тIа латтача кьовсама лоархIам а беш цу дерригане дуьнн уьх тIехьаГача хана Гаргарча Малхбоален цу дакьа тIа эша хьаг ира хилараь.

Iарбий - палестински организацица бахьа балха «эха бекхам» бе доахх яхаш израильски кулгалхоша яьта заявленех 13 ноябре - израильски эскарашца Иордане территореча чуьхьеларо, хIаьта цун тIехьаГIа сирийско - палестински демаркационни зоне хиннаьх инциденташ цу сатем боаьчча районе хIоаьнна - керда элементаш юкъеЙоалайкр. Сиренеи ВIашагIIхьийттача Iарбий Республиканен юкъера сотрудничество шерьжар, социальн реформаш е а демократически нинаьца сотрудничество хуьга Iалаице а «Iерта Сирийски Республике йолаш йола режим чIоагIЬлаар, ОАР-а экономически а военни я потенциал дегIаьр, Iарбий ах Гийрен тIа арбий кьамаш — мукьадахара боламо доахх толамаш — уж дерригаш да империалистийн мотиттерга реакцета гIолла болча цар дегIтаьрш сатем боабабаьрш. Англеран США-ера сихдаь гера Израиле, Саудовски Араве, цхьаьйоча Iарбий княжествашка чуузаш хилар, тайп-тайпарча военни миссей кхайIагIаРча балхо, иклама дыша лозунгаш-ца реакционни низаш вIашагIIхьетера планаш, «вежарий бусалбан» яхар санна йолча бусалбай терраристически организацей кхайIагIаРча балхо йIоаьйир ишта а йIоаьхенна хиннна йола Гаргарча Малхбоалера атмосфера.

13 ноябре иордано-израильски деазонца хиннна событеш, «Монд» яхача французски газета хетачаьх, цIенкъаттаьн доьл а тIехьа тIадолIаргIа болаш а хилар, хеташ хинначуг шерагIа йола отклиаш а хилар царех. Мехка воазув чIоагIдар, нагахьа санна Израиле оагIонгахьара кхы керда агрессивни гIулакхаш хуьле дуьхьалоттаьра бахача нахаьра гера дIаар. Июлаин дукха а тIе йолаш Сиренеи ОАР-ан юкъе оттаьлча оборонительни сеоьзах дIатохьр хьадехьаш йола дукхха нах юкъе бола городашкеен юрташкен бахача нахьа демонстрацеш йолаелар Иордане малхбуьзера райеонашка. Ливанскин египетскеи йолаоозо беча хоамах, цхьаьйоча мотиттагIка демонстрантаца выступленеш ийй гIуччаьхьчча антиправительственни лозунгашца, иордански кроролестеьх малхбуьзера территореех гIакъоастаьра цар тIе кIий доIаме йола палестинскин Iарбий Республика» хьаьрг ца а дезаш. Къаьстта вачерча кхоьхаденна хьал оттаьр города Наблусе, шига демонстранташкеен кхерамален ниизаштен юкъе воиеаш хилар, дуккхача ахаа за а доалаш.

Нах хьаро, хIаьта ишта израильско-иордански деазонца оттаьчча хьало тохаьлийтача иордански правительствеьс цхьаьлоа сиха гIулаьнкхаш тIаийдар. 18 шерагIа деен 40 гIу хаьалгIа ва йола маIа нах мобилизацех тIаьхьх аьнна хьаьккхийдаьдь. эскарашца дIа-нохаийслеш да, кхы цхьаьлоа гIулаьклаш ду. Нагахьа санна Израиле оагIонгахьара керда агресси хуьле иордански эскарашца ишьана хуьхьаоттаьра Iарбий ах Гийрен къилбаседеччиг аьлча тIа 20 эзаг саг вола ший эскар Иордане дIаденнад Саудовски Араве правительства эьнна кепатеха арадаьккхад Аммане . Цхьаьккъа, какриски газеташ дага да король вола ма Фейсела из предложени мехка нах ловза ца хиларе тхеран тIатесеаш йола Иорданера королевски режим чIоагIЬе гIерташ йьог дархIа. Бейрутски газеташа белгалдоаькхаш Иордане этта хьал чоалхане хилар хIаьта, масала, «Бейрут аль-масаI» яхача газете йоах, из мехка этта хьал «аьккхама хIеран болаш да».

Ший правительство дукхха ха хьалха деиз а аьЙха а Малхбуьзенца. Iарбий дуненн тIарча реакционни режимашца бувзаваш доаш йола Иордане дуьхьал ьыккха ер Израиле тIехьаГа агресси, аьнна цхьадола Хiама дагадоха таруургда. Цхьаьккъа тахан Гаргарча Малхбоале оттаьчу чоалхаьнерча политически кьовсаме, маневраьца, 13 ноябре хиннна событеш цIаьхха хиннаеш. Уж хьхиннай цу районе эттачу чоалхаьнерча а цаI дага дагаш къьстетача гIозарашца идреча а хьала чура, хIаьта ишта Гаргарча Малхбоалеех молха бешка санна йола хIама аьча иннереализмаи реакции политикана чура.

А. РАЧНОВ,
А. СТУПАК.
(ТАСС).

Вьетнамски Демократически Республика. Радиообуродаьнен буьзама средствайн Хаийски заводе электромотоарчин генераторашн тоае а юхаметтоотае а йолаьаьй.

Суурта тIа: постоянни тока генератор ремонт аьчуа тIехьаГIа вIашагIIйоллаш я.

ВИА—ТАСС-а сурт.

ВАЙ ЛОАЛАХОШКА

Вежарашца долча гIулгачкий манифесташ.

ГДР-е хаьжа палато ший заседене да а дийгIа, могайир ше дуьхьа хе йоаьцаш Советск Союзе хиннна жиннаьх хаьжа палата делегеце яь отчет.

Отчет аьш заседене кьамаьл даьча делегацина керте лаьттача хаьжа палата президиума председателе Иоганнес Дикмана белгалдаьккхар делегеце чIенаьтте СССР Лаьхьехьарча Совета чIенашн юкъе дийца дерригача дечIаьлхьехьарга уйлаш йизза цIаьш хилар. Цо белгалдаьккхар хаьжа палато дIаХо берригбоча хаьжа палата СССР-а Лаьхьехьарча Совета балха опыт боккха доаргIаьм болаш хилар. Делегаци советски мехка яха хиларо новкъостал. дир, аьлар И. Дикмана. Ер-ма - советски доттагIаьл дIаХо а чIоагIдера. СССР-ен ГДР-ен хьалхьшта юкъера вежарашца долча гIулгачкий манифесташ ер из.

КРАКОВЕРА ЙИЛМА СЕССИ

Польски паччахьалихен 1000 шу дизаре хетаьлча Йилма сессе кьамаьл дир ГНР-а Министрий Совета Председателе Юзеф Циранкевича. Сессе де лерхIаш дар польски историографеш коргIаьнарий итогаш ер хилар белгал а даьккха, ораторо анализ йир Польски паччахьалихе хьажннача хана деиз Польшеа историен исторически литературан хиннача лоархIама. Реакционни низаштА гIулакх да оттаьдьча историческеи йилмо дохкха зе да йиш хилар белгалдаьккхар Ю. Циранкевича. Масала, лаьрхIа цIи йьжхер цо гитлеровски Германе. Хiанз, аьлар дIаХо премьер - министра, малхбузенгермански историографе кагирхошта хьехам бу царна ревансистски уйлаш хургIоллаш, фашизмо дь зулымаш хьоьга а цо доаш, дуненн цхьаьлгIа тIемаш истори херцьаьдоах. Историческеи опыт, къьстта Малхбоалеен Европа хаьжий опыт, хIанз - социалистически паччахьалихеенний цаI йолча политикица нийсьъ я, аьнна белгалдаьккхар Ю. Циранкевича. Ревансистски тенденцешца, нагахьа санна ФРГ-е ер йолаш йола а, из политика чакхоаьлаГIаргвоаца берьер а хиннна дIаотгIартъя.

«БАЛКАНКАРО ТЕМПАШ ЙОАХ»

Дукхха ха йоаьцаш Болгаре хьаьвча паччахьалихен боьхана «БалканкIаро» яхенн объединенне шерьжр электрокарий, мотокарий, электротельферий производство, хIаьта Болгари СЭВ-е боаримашца ка уж арахецаш специализаци ешу я.

Объединенне предприяташта хьалхьаьна ларт автомобилийн арахецаш йолларе доккхар а. Хiинна Iа-ванчрча заводе Советски Союзо кхухьийчча оатаьлеи уьзаш вIашагIIьеьк «Москвичи яхь легковой машинаш.

КIНДР-е ХАЛКЪА ЛАКХЕЬХАРЧА СОБРАНЕ СЕССЕ РЕШЕНИ

КхоьлагIа гулъаьчча КIНДР-е Халкъа лакхьехьарча собрене VIча сессе ший болх чакхбаьккхар. Сессе йийцер КIНДР-е министрий кабинета председателе заместителе Ким Ира «О шерарий массане юкъера хиленна аргIийоаца технически образованн ьхьоьлаелаьрх» яь доклад. Доклад ювца кIаьвалгIаш даьчв барригчаьрг депутаташ могадир халкъа образованн дIаХо а дегIа-йоаьлаерарн эргIийоккхаш товрера Корея Къьхьагаме партие республикан правительствен доладеь гIулгачкаш.

«9 шерарга массане юкъера хиленна аргIийоаца техничеси